

Reptes laborals: El Canvi climàtic i la Salut Mental en l'oblit

Amb aproximadament 3 milions de morts anuals per accidents laborals, el Dia Mundial de la Seguretat Social en el Treball subratlla la persistent amenaça de condicions laborals insegures.

Context

El passat 28 d'abril es va celebrar per vint-i-dosena vegada el Dia Mundial de la Seguretat i la Salut en el Treball (SST), una iniciativa promoguda per Organització Internacional del Treball (OIT) amb l'objectiu de fomentar la prevenció d'accidents laborals i malalties professionals a nivell global. No obstant això, malgrat aquests esforços, persisteix una preocupant realitat: un nombre significatiu de treballadors continua perdent la vida o enfrontant-se a malalties a causa de condicions laborals insegures. De fet, segons la OIT, s'estima que al voltant de 3 milions de treballadors moren cada any a causa d'accidents laborals o malalties relacionades amb el treball, la qual cosa representa un augment del 5% des de 2015 fins a 2023. Aquesta situació reflecteix un àmbit descarat, on la implementació de mesures per abordar eficaçment aquesta problemàtica des de la seva arrel continua sent insuficient.

AISS

L'òrgan principal encarregat de la seguretat i la salut en el treball és la Comissió Especial de Prevenció de l'Associació Internacional de la Seguretat Social (AISS), que compta amb el suport de 14 comitès internacionals de prevenció. L'any passat, la AISS va marcar una sèrie d'objectius per als pròxims tres anys, és a dir, per a 2023-2025, d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides i amb l'agenda mundial sobre justícia social. Entre aquestes prioritats es troben la transformació i innovació en la gestió i prestació de serveis, l'ampliació de la cobertura de seguretat social per a una força laboral diversa, la protecció i el suport a les persones durant els canvis en el cicle de vida, l'enfortiment de la seguretat social per a fomentar la resiliència i la sostenibilitat, així com la implementació de mecanismes de

finançament innovadors i sostenibles per als sistemes de seguretat social.

A més, en resposta a la creixent necessitat d'abordar els persistents problemes de salut i seguretat en el lloc de treball, la Comissió Especial va implementar la campanya Fons Visió Zero, que es va iniciar en 2017 amb l'objectiu de prevenir accidents, malalties i danys relacionats amb el treball. L'objectiu

d'aquest Fons és arribar a un consens sobre l'estratègia que es durà a terme per a abordar aquestes qüestions, per això, el Fons reuneix representants de governs, organitzacions d'ocupadors i treballadors per a examinar i avaluar estratègies efectives per a avançar cap a l'objectiu de reduir a zero els accidents laborals i les malalties greus en les cadenes mundials de subministrament.

Font: ILO

Fòrum Fons Visió Zero 2024

Aquest any 2024, es va celebrar el Segon Fòrum del Fons Visió Zero, en el qual es va concentrar en com el canvi climàtic afectarà la seguretat i la salut dels treballadors. En el Fòrum, Manuela Tomei, Subdirectora General del Node de Governança, Drets i Diàleg de la OIT, explica alguns dels principals reptes que la OIT veu quant a la SST. Entre ells es troba el número alarmant de treballadors que moren o emmalalteixen a causa de les condicions laborals.

D'una banda, explica que gairebé 3 milions de treballadors moren a l'any degut a accidents que ocorren o malalties que es contreen en el treball. D'altra banda, explica que d'aquestes morts, el 90% són atribuïbles a malalties concretes en l'entorn laboral. Això demostra la importància de les condicions de treball i com aquestes poden causar malalties cròniques o agudes que, en última instància, poden resultar en la mort dels treballadors. Com bé explica la Subdirectora General, un altre repte que la OIT veu és les implicacions de les transformacions estructurals, entre ells, els canvis demogràfics, el canvi climàtic i la tecnologia. Explica que la interconnexió entre les persones i les màquines com per exemple el teletreball, crea riscos com l'aïllament i la dificultat de separar les hores de treball amb les hores de descans entre altres, la qual cosa

pot portar a un desequilibri en la vida personal i laboral. La senyora Tomei continua per explicar que estem molt lluny que el dret a un lloc de treball segur i saludable sigui una realitat, afirma que “només el 34% dels estats membres de la OIT disposen de programes específics en matèria de SST”.

Salut Mental

La salut mental continua sent un tema de segon grau en moltes discussions de salut. Es continua associant el concepte de salut únicament amb el benestar corporal, passant per alt la rellevància igualment fonamental de la salut emocional. Aquesta perspectiva limitada pot generar una falta de comprensió i suport per a les persones que enfronten problemes de salut mental, perpetuant l'estigma i les barreres per a accedir a l'ajuda i el tractament necessaris. Segons la OIT, “S'estima que cada any es perden 12.000 milions de dies de treball degut a la depressió i l'ansietat, la qual cosa costa a l'economia mundial gairebé un bilió de dòlars.”¹ La salut mental és, per tant, un altre repte dins de la SST que ha de ser abordat.

És important destacar de totes maneres els esforços i mesures que s'han pres com l'acord de l'Organització Internacional del Treball (OIT) referent a la seguretat i salut en l'entorn laboral, anomenat Conveni número 155, juntament amb la Recomanació número 164,

---

¹ (La OMS y La OIT Piden Nuevas Medidas Para Abordar Los Problemas de la Salud Mental En El Trabajo, 2022)

estableixen un marc legal destinat a salvaguardar la integritat física i mental dels empleats. Malgrat això, segons l'Atles de Salut Mental de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), només un 35% dels països han implementat programes nacionals dirigits a promoure i prevenir els problemes de salut mental relacionats amb el treball.

Canvi Climàtic

Respecte al canvi climàtic, és de crucial importància el canvi climàtic respecte a la SST, ja que pot afectar de moltes maneres la seguretat i el benestar dels treballadors. Des d'impactar a les condicions laborals extremes a causa d'esdeveniments meteorològics extrems, fins a l'augment del risc de malalties relacionades amb l'exposició a temperatures extremes o la contaminació de l'aire, per exemple. Per això, es requereixen solucions per part de, no sols els ocupadors i treballadors, sinó que també per part dels Estats.

Com bé explica, David Boyd, Relator Especial de les Nacions Unides sobre els drets humans i el medi ambient, igual que les grans empreses són en gran manera responsables dels atacs a la biosfera i de la creixent desigualtat, els Estats també són responsables de la crisi planetària. Això es deu al fet que són els Estats els tenen l'obligació de protegir els drets humans i els que al cap i a la fi toleren i subsidien pràctiques comercials destructives. Boyd va assenyalar

també la paradoxa de la necessitat de reduir la petjada ecològica global mentre que els països del Sud busquen un major desenvolupament econòmic i qualitat de vida. Per a això, Boyd assenyala que els Estats més rics han de liderar els esforços per a reduir les emissions de carboni mentrestant, donen suport al creixement d'una economia més sostenible al Sud del planeta. El problema, segons Boyd, radica en el model econòmic actual, el qual considera un fracàs. Aquest model es fonamenta en la idea que el creixement econòmic pot ser infinit i prioritza la maximització de beneficis per als accionistes sobre el compliment de les obligacions en matèria de drets humans.

Però no tot és negatiu, un dels assoliments històrics en matèria de medi ambient d'aquests últims anys ha estat la declaració a l'accés a un "medi ambient net, saludable i sostenible" com un dret humà pel Consell de Drets Humans de l'ONU i l'Assemblea General a l'octubre de 2021 i juliol de 2022 respectivament. Encara que la resolució no va ser jurídicament vinculant per als estats membres, el reconeixement del medi ambient saludable com un dret humà hauria de, en principi, empoderar a la societat civil perquè aquesta pugui qüestionar amb major eficàcia les polítiques que causen mal al medi ambient basant-se en la legislació dels drets humans.

Conclusió

En conclusió, la salut i la seguretat laboral a nivell mundial continuen sent un problema important malgrat els esforços realitzats en el Dia Mundial de la Seguretat i la Salut en el Treball i de les iniciatives d'organitzacions com la OIT i l'OMS. La falta de compliment de la legislació actual mostra la urgència d'una acció més agressiva tant a nivell nacional com internacional. Això requereix una cultura laboral que prioritzi el benestar mental dels empleats, a més de polítiques més sòlides. A més, el canvi climàtic presenta un desafiament addicional perquè afecta de moltes maneres diverses la seguretat i el benestar dels treballadors. És fonamental que els Estats assumeixin la responsabilitat de protegir els

drets humans i implementin polítiques i pràctiques sostenibles per a abordar tant la crisi climàtica com els desafiaments en matèria de salut i seguretat laboral. Malgrat aquests desafiaments, hi ha hagut avanços com el reconeixement del medi ambient saludable com un dret humà que ofereixen esperança i apoderament per a la societat civil en la lluita per un entorn laboral segur, saludable i sostenible.

Anna Palomera Clapison

Estudiant de Global Governance Economics &

Legal Order

ESADE

Fonts de Referència

International Social Security Association. (2023). Informe anual 2023. Recuperat de https://www.issa.int/html/annual-review-2023/app/uploads/2023/12/WEB_62639_AISS_Annual-Report-2023_SP_20231212-4.pdf

International Social Security Association. (2023). Un año intenso para la prevención y para Visión Zero. Recuperat de <https://www.issa.int/html/annual-review-2023/es/un-ano-intenso-para-la-prevencion-y-para-vision-zero/index.html>

Oficina del Alto Comisionado de las Naciones Unidas para los Derechos Humanos. (2024, abril 25). Estados, cómplices en la crisis ambiental causada por actividades empresariales. Recuperat de <https://www.ohchr.org/es/stories/2024/04/states-complicit-environmental-crisis-caused-business-activities>

La OMS y la OIT piden nuevas medidas para abordar los problemas de salud mental en el trabajo. (2022, setembre 28). Organización Internacional del Trabajo. Recuperat de <https://www.ilo.org/es/resource/news/la-oms-y-la-oit-piden-nuevas-medidas-para-abordar-los-problemas-de-salud>

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

MAIG 2024

Publicat per

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors

